בלוטיקע טעג

ראמאן דער יאר
פון ד. ישן לעבן און די ערשטע ער וועלט מלחמה

ון י. נאָרמאַן

(פאָרטזעצונג)

— אין יענער צייט האָב איך זיך באַקאַנט מיט פּאַן בושעווסקי, וועלכער איז געקומען פאַר א באַזוך צו פאַרוואַנ־טעט. ער איז געווען א לייכטזיניקער, אביסל א שאַרלאַטאַן, אָבער א פריילאַכער, א לוס־טיקער, און ער האָט געקאָנט זיך מאַכן באַליבט ביי פרויען, און פאַר אים האָב איך זיך באַקלאָגט איבער מיינע עלטערן, וועלכע ווילן מיך חתונה מאַכן מיט א אידן.

— און דו וועסט חתונה האָבן מיט א פּאַסקודנעם אידן ? ! האָט פּאַן בו־שעווסקי זיך צעלאַכט, — איך בין אן אידעלער פאַליאַק און איך ליב דיך. זאָל נאָר אימיצער פּרובירן דיר רויבן פון מיר, ער וועט מיט זיין לעבן באַצאָלן.

— האָב איך פּאַן בושעווסקי'ן גע־ליבט ? ניין, דאָס איז געווען ניט קיין ליבע, נאָר איך האָב זיך געפילט געשמיי־כעלט און איך בין געווען שטאָלץ וואָס אין מיר האָט זיך פאַרליבט א קריסט, וועלכער איז נאָך דערצו אז אדעליגער. און דאָס האָב איך ווידער געלערנט פון מיין פאָטער. ער האָט זיך געפילט גע־חנפ'טע, ווען די פאַליאַקן האָבן מיט אים געהאַנדלט און איך האָב זיך געפילט גע־חנפ'ט וואָס א פאַליאַק האָט זיך דער־קלערט אין ליבע צו מיר, א אידישע מיי־דעל.

און זייט דאַמאָלסט ווייס איך, אז עס זיינען דאָ א סך אידישע מיידלאַך, וועל־כע גיבן זיך איבער מיט זייערע הערצער און מיט זייער נשמה צו קריסטלאַכע יונ־געלייט, ניט ווייל זיי ליבן זיי, נאָר ווייל זיי באַטראַכטן עס פאַר א כבוד און פאַר א יחוס, וואָס א קריסט האָט זיך אין זיי פאַרליבט.

אין א פינסטערער נאַכט, ווען אין אונ־זער הויז האָב אַלע געשלאָפן, האָב איך מיינע עלטערן באַ'גנב'עט, האָב מיטגע־נומען א גרויסע סומע געלט און א סך צירונג און איך בין אנטלאָפן פון דער היים. דאָס איז געווען דער פאַלאַן פון בו־שעווסקי, וועלכער האָט מיך געגעבן צו פאַרשטיין, אז דאָס איז מיין נדן, וואָס איך האָב א רעכט מיטצונעמען.

"ווען דו וואָלסט חתונה געהאַט מיט א אידן", — פלעגט ער צו מיר טענה'ן, — וואָלסטו זיי דאָך אָפּגעקאָסט א ביבשע סך מע. טאָ פאַרוואָס זאָלסטו זיי דאָס אי־בערלאָזן, ווען דו ווילסט חתונה האָבן מיט דעם מאַן, וועלכן דו ליבסט ?

און אזוי האָב איך מיינע עלטערן שענד־לאָך באַרויבט און האָב די גנבה אַרויס־געטראָגן צום פאַליאַק, וועלכער האָט אויף מיר געוואַרט אין דרויסן.

— איצט, יאָ, קאָנען מיר גיין חתו־נה האָבן, — האָב איך געזאָגט צו אים שמיל, — דאָ האָב איך דיר געבראַכט נאָך מער וויפיל מיין נדן וואָלט געווען.

אָבער פּאַן בושעווסקי האָט רואיק צו־גענומען די גנבה און האָט דערקלערט, אז ווען הייראַטן קאָן נאָך דערווייל קיין רייד ניט זיין, ווייל מיינע עלטערן וועלן זיך דערוויסן און מיך אוועקרייסן פון אים, דערפאַר וועט ער מיך פריער באַהאַלטן אויף א זיכערן פּלאַץ ביז דער שטורם וועט אריבער.

און ער האָט מיך אוועקגעפירט אין א קאַטוילישן נאָנען־קלויסטער.

איך הויב איצט אָן צו גלויבן, אז יע־נע קלויסטערס ווערן געבויט מיט דעם צוועק צו מאַכן אומשולדיקע מיידלאַך פאַר געפאַלענע פרויען. דען איך האָב דאָרטן צוגעזען אזוי־פיל שאַנדע, וואָס איז אוממעגלאַך צו שילדערן. נאָכעס גע־מען אויף פרעמדע מענער אין מיטן הע־לען טאָג און יעדע מיידל מוז דאָרטן פאַרלירן איר אומשולד. און אויף איך בין דאָרטן געוואָרן א געפאַלענע. דאָרטן האָב איך געבאָרן א קינד, א איינגעלע, וועמעס פאָטער עס איז געווען יאָן בו־שעווסקי.

אונטערדעסן האָבן מיינע עלטערן אויס נעפונען וואו איך בין און האָבן אויפגע־שטורעמט הימל און ערד, אום מיך אַרויס־צונעמען פון קלויסטער.

צוויי יאָר האָט געדויערט דער פּראָ־צעס. די קאַטוילישע קירכע איז מעכטיק. די גלחים האָבן גע"טענה'ט, אז איך האָב מיט'ן גוטן ווילן זיך גע'שמד'ט און גע־הער ניט מער צו די אידן, אָבער עס איז ניטאָ ביי מענשן אזא מאַכט, וואָס מען זאָל אים ניט קאָנען ברעכן דורך געלט. נאָכדעם ווי מיין פאָטער האָט זיך גע־לאָזט קאָסטן א האַלבן פאַרמעגן, האָט מען מיך צוריקגעשיקט צו מיינע עלטע־רען. איך האָב מיטגעבראַכט אויך דאָס קינד, די פרוכט פון מיין ליבע.

אָבער ווי האָב איך געקאָנט פאַרבלי־בען אין הויז פון מיינע עלטערן ?

איך בין געלאָפן צו יאָן בושעווסקי, דעם פאָטער פון מיין קינד, ער זאָל מיט מיר הייראַטן, ווי ער האָט מיך פאַר־שפּראָכן; אָבער ער איז ניט געווען אין דער היים און קיינער האָט ניט געוואוסט וואו ער געפינט זיך.

מיט א מאָנאַט שפּעטער איז מיין קינד פּלוצלונג פאַרשוואונדן געוואָרן און עס איז פון אים ניט געבליבן קיין שפור. איך בין ווידער געלאָפן צו מיין געוועזענעם געליבטן, וועלכן איך האָב איצט געפונען אויף זיין פּאַסעסיע.

— יאָ, — האָב איך פאַר אים גע־וויינט, — איך וויים, אז דו האָסט גע־גנב'עט אונזער קינד, און אפשר האָסטו א רעכט, דו ביזט דער פאָטער; אָבער האָב רחמנות, איך קאָן מער ניט לעבן ביי מיינע עלטערן. באַפריי מיך פון מיין שרעקלאַכער לאַגע, דו האָסט מיך פאַר־שפּראָכן צו הייראַטן.

— מאַריע, — האָט ער צו מיר גע־זאָגט, — וואָס וועט העלפן, ווען איך וועל מיט דיר הייראַטן און לעבן צוזאַמען, אז דיין פאָטער וועט דיר ווידער אוועק־רייסן פון מיר, אום מיר זאָלן זיין אומ־געשטערט אין אונזער ליבע מוזן מיר זיך פאַרזיכערן קעגן דיינע עלטערן.

— טאָ וואָס זאָל איך טאָן ? — האָב איך געפרעגט פאַרצווייפלט.

— איך וועל דיר שוין לערנען וואָס צו טאָן, — האָט ער געזאָגט מיט א שמייי־כעל, — דו פאָלג נאָר וואָס איך וועל דיר הייסן, וועלן מיר אי לעבן צוזאַמען און זיין רייך.

מיט דריי טעג שפּעטער איז מיין פאָ־טער אַרעסטירט געוואָרן אויף דער קלאַגע פון מאַרד.

און איך, די אייגענע טאָכטער, בין געווען די קלעגערן !

איך האָב געשוואָרן אין געריכט, אז איך האָב מיט מיינע אייגענע אויגן גע־זען, דאָס מיין פאָטער האָט דערמאָרדעט מיין קינד, ווייל עס איז געבאָרן געוואָרן א קריסט.

— מיין נאָט, ווי שרעקלאַך ! — האָט רחל אויסגערופן, אויפשפּרונגענדיק פון איר אָרט, — אן אייגענע טאָכטער מיט א פאַלשן בלוט בלבול קענען איר פאָטער?!

— יאָ, דאָס האָב איך געטאָן, — האָט די פאַרשלייערטע פרוי געענטפערט, — איך האָב דערציילט פון א מאַרד וואָס האָט קיינמאָל ניט פאַסירט; איך האָב באַ־שולדיקט מיין פאָטער אין א פאַרברעכן, וואָס ער איז קיינמאָל ניט באַגאַנגען; דאָס איז געווען דער טייוולשער פּלאַן פון יאָן בושעווסקי, וועלכער האָט געוואָלט פאַרניכ־טען מיין פאָטער, אום אריינצוקריגן זיין פאַרמעגן, וואָס וועט אָנקומען צו מיר. און איך האָב עס געוואוסט און איך האָב דאָך געבראַכט דעם אומגליק אויף מיינע אייגע עלטערן !

— אָבער איר זייט נאָך יונג פריילן פרידלענדער, איר ווייסט ניט צו וואָס לי־בע און פאַרצווייפלונג קאָנען א פרוי טרייבן.

— און וואָס איז די ענדע פון דער טראַגעדיע ? — האָט רחל געפרעגט און האָט זיך א רוק געטאָן מיט איר שטול, אזוי ווי זי וואָלט געפילט א באַהאַלטע־שרעק פאַר דער דאָזיקער פרוי.

— מיין מוטער איז געשטאָרבן פון האַרץווייטאָג נאָך איידער דער פּראָצעס האָט זיך געענדיקט. און מיט א יאָר שפּעטער איז מיין פאָטער־געשטאָרבן אין קיביר, וואוחין ער איז פאַרשיקט געוואָ־רען אויף זיין גאַנצן לעבן.

— און איר האָט חתונה געהאַט מיט יאָן בושעווסקי ? — האָט רחל געפרעגט מיט א שניידענדיקער שטימע.

— ניין, — האָט מאַריע געענטפערט, — דער לומפּ איז געוואָרן ווילד, ווען ער האָט דערפאַרן אז פון מיין פאָטערס פאַרמעגן איז גאָרנישט געבליבן, ווייל דער פּראָצעס האָט אלעס פאַרשלונגען. אז ווען איך האָב אים ווידער דערמאָנט אין זיין פאַרשפּרעכן מיט מיר צו הייראַטן, האָט ער געענטפערט מיט א בייזן געלעכטער :

— א טאָכטער וואָס קאָן פאַרשיקן איר אייגענעם פאָטער אויף קאַטאָרגע, וועט אויף טאָן געלבע מיט איר מאַן וועט עס וועט איר פאַסן. אזא פרוי קאָן ניט זיין מיין ווייב !

— טאָ גיב מיר כאָטש אוועק דאָס קינד, מיין קינד, — האָב איך זיך ביי אים געבעטן פאַרצווייפלט.

— דאָס איז א קריסטלאַכעס קינד, — מיין קינד האָט א רגענענטפערט, איז געבאָרן פון א פּוילישן אדעלמאַן, און דו ביזט א זשידאָווקע — דו קאָנסט דאָס קינד ניט קריגן.

עס איז שוין 22 יאָר זייט בושעווסקי פאַרלירן איר אומשולד. און אויף איך בין דאָרטן געוואָרן א געפאַלענע. דאָרטן האָב איך געבאָרן א קינד, א איינגעלע, וועמעס פאָטער עס איז געווען יאָן בו־שעווסקי.

אונטערדעסן האָבן מיינע עלטערן אויס נעפונען וואו איך בין און האָבן אויפגע־שטורעמט הימל און ערד, אום מיך אַרויס־צונעמען פון קלויסטער.

צוויי יאָר האָט געדויערט דער פּראָ־צעס. די קאַטוילישע קירכע איז מעכטיק. די גלחים האָבן גע"טענה'ט, אז איך האָב מיט'ן גוטן ווילן זיך גע'שמד'ט און גע־הער ניט מער צו די אידן, אָבער עס איז ניטאָ ביי מענשן אזא מאַכט, וואָס מען זאָל אים ניט קאָנען ברעכן דורך געלט. נאָכדעם ווי מיין פאָטער האָט זיך גע־לאָזט קאָסטן א האַלבן פאַרמעגן, האָט מען מיך צוריקגעשיקט צו מיינע עלטע־רען. איך האָב מיטגעבראַכט אויך דאָס קינד, די פרוכט פון מיין ליבע.

אָבער ווי האָב איך געקאָנט פאַרבליי־בען אין הויז פון מיינע עלטערן ?

איך בין געלאָפן צו יאָן בושעווסקי, דעם פאָטער פון מיין קינד, ער זאָל מיט מיר הייראַטן, ווי ער האָט מיך פאַר־שפּראָכן; אָבער ער איז ניט געווען אין דער היים און קיינער האָט ניט געוואוסט וואו ער געפינט זיך.

מיט א מאָנאַט שפּעטער איז מיין קינד פּלוצלונג פאַרשוואונדן געוואָרן און עס איז פון אים ניט געבליבן קיין שפור. איך בין ווידער געלאָפן צו מיין געוועזענעם געליבטן, וועלכן איך האָב איצט געפונען אויף זיין פּאַסעסיע.

— יאָ, — האָב איך פאַר אים גע־וויינט, — איך וויים, אז דו האָסט גע־גנב'עט אונזער קינד, און אפשר האָסטו א רעכט, דו ביזט דער פאָטער; אָבער האָב רחמנות, איך קאָן מער ניט לעבן ביי מיינע עלטערן. באַפריי מיך פון מיין שרעקלאַכער לאַגע, דו האָסט מיך פאַר־שפּראָכן צו הייראַטן.

— מאַריע, — האָט ער צו מיר גע־זאָגט, — וואָס וועט העלפן, ווען איך וועל מיט דיר הייראַטן און לעבן צוזאַמען, אז דיין פאָטער וועט דיר ווידער אוועק־רייסן פון מיר, אום מיר זאָלן זיין אומ־געשטערט אין אונזער ליבע מוזן מיר זיך פאַרזיכערן קעגן דיינע עלטערן.

— טאָ וואָס זאָל איך טאָן ? — האָב איך געפרעגט פאַרצווייפלט.

— איך וועל דיר שוין לערנען וואָס צו טאָן, — האָט ער געזאָגט מיט א שמייי־כעל, — דו פאָלג נאָר וואָס איך וועל דיר הייסן, וועלן מיר אי לעבן צוזאַמען און זיין רייך.

מיט דריי טעג שפּעטער איז מיין פאָ־טער אַרעסטירט געוואָרן אויף דער קלאַגע פון מאַרד.

און איך, די אייגענע טאָכטער, בין געווען די קלעגערן !

איך האָב געשוואָרן אין געריכט, אז איך האָב מיט מיינע אייגענע אויגן גע־זען, דאָס מיין פאָטער האָט דערמאָרדעט מיין קינד, ווייל עס איז געבאָרן געוואָרן א קריסט.

— מיין נאָט, ווי שרעקלאַך ! — האָט רחל אויסגערופן, אויפשפּרונגענדיק פון איר אָרט, — אן אייגענע טאָכטער מיט א פאַלשן בלוט בלבול קענען איר פאָטער?!

— יאָ, דאָס האָב איך געטאָן, — האָט די פאַרשלייערטע פרוי געענטפערט, — איך האָב דערציילט פון א מאַרד וואָס האָט קיינמאָל ניט פאַסירט; איך האָב באַ־שולדיקט מיין פאָטער אין א פאַרברעכן, וואָס ער איז קיינמאָל ניט באַגאַנגען; דאָס איז געווען דער טייוולשער פּלאַן פון יאָן בושעווסקי, וועלכער האָט געוואָלט פאַרניכ־טען מיין פאָטער, אום אריינצוקריגן זיין פאַרמעגן, וואָס וועט אָנקומען צו מיר. און איך האָב עס געוואוסט און איך האָב דאָך געבראַכט דעם אומגליק אויף מיינע אי־גענע עלטערן !

— אָבער איר זייט נאָך יונג פריילן פרידלענדער, איר ווייסט ניט צו וואָס לי־בע און פאַרצווייפלונג קאָנען א פרוי טרייבן.

— און וואָס איז די ענדע פון דער טראַגעדיע ? — האָט רחל געפרעגט און האָט זיך א רוק געטאָן מיט איר שטול, אזוי ווי זי וואָלט געפילט א באַהאַלטע־שרעק פאַר דער דאָזיקער פרוי.

— מיין מוטער איז געשטאָרבן פון האַרץווייטאָג נאָך איידער דער פּראָצעס האָט זיך געענדיקט. און מיט א יאָר שפּעטער איז מיין פאָטער־געשטאָרבן אין קיביר, וואוחין ער איז פאַרשיקט געוואָ־רען אויף זיין גאַנצן לעבן.

— און איר האָט חתונה געהאַט מיט יאָן בושעווסקי ? — האָט רחל געפרעגט מיט א שניידענדיקער שטימע.

— ניין, — האָט מאַריע געענטפערט, — דער לומפּ איז געוואָרן ווילד, ווען ער האָט דערפאַרן אז פון מיין פאָטערס פאַרמעגן איז גאָרנישט געבליבן, ווייל דער פּראָצעס האָט אלעס פאַרשלונגען. אז ווען איך האָב אים ווידער דערמאָנט אין זיין פאַרשפּרעכן מיט מיר צו הייראַטן, האָט ער געענטפערט מיט א בייזן געלעכטער :

— א טאָכטער וואָס קאָן פאַרשיקן איר אייגענעם פאָטער אויף קאַטאָרגע, וועט אויף טאָן געלבע מיט איר מאַן וועט עס וועט איר פאַסן. אזא פרוי קאָן ניט זיין מיין ווייב !

— טאָ גיב מיר כאָטש אוועק דאָס קינד, מיין קינד, — האָב איך זיך ביי אים געבעטן פאַרצווייפלט.

— דאָס איז א קריסטלאַכעס קינד, — מיין קינד האָט א רגענענטפערט, איז געבאָרן פון א פּוילישן אדעלמאַן, און דו ביזט א זשידאָווקע — דו קאָנסט דאָס קינד ניט קריגן.

עס איז שוין 22 יאָר זייט בושעווסקי

א דאַנק דער רעאָרגאַניזירונג און באַדייטנדער פאַרבעסערונג פון ביידע

קינדערגאָרטנס

און

טאָג שול

פון

תלמוד-תורה

איז דערמעגלאַכט געוואָרן אריינצו־נעמען נאָך א קליינע צאָל קינדער.

רעניסטראַציע

פאַר קינדער אין די

קינדער-גאָרטנס

און

פאַר אַלע קלאַסן

פון

תלמוד-תורה

וועט זיך אָנפאַנגען

זונטאָג דעם 27טן אפּריל

און וועט אָנהאַלטן ביז זונטאָג דעם 4טן מאַי, אין אָפּיס פון דער גרויסער תלמוד תורה.

אין און ארום ביראָ-בידזשאַן

(ידיעות צוגעשטעלט פון וויניפּעגער איקאָר־קאָמיטעט)

אידישע איבערוואַנדערער קיין ביראָ-בידזשאַן

לויט די פּלענער, אָנגעמערקטע פאַר באַזעצן ביראָ־בידזשאַן, וועלן ביז אָקטאָ־בע 1930 דאָרט איינגעוואַנדערט ווערן ביי לאַנדווירטשאַפט 800 נייע אידישע פאַ־מיליעס, 2 הונדערט פאַמיליעס ארבעטער ביי אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען און 250 בעלי מלאכות.

פון די נייע איבערוואַנדערער וועלן באַ־זעצט ווערן : 500 פאַמיליעס אין דער קאַלאָניע וואַלדהיים (12 קילאָמעטער פון דער באַן סטאַנציע טיכאָנקאָיא), 150 פאַמיליעס אין דער קאַלאָניע אַמורזעט (ניין־קילאָמעטער פון יעקאַטערינע ני־קאָלסק), 100 פאַמיליעס אין ביראָ־פעלד, 50 פאַמיליעס אין דער קאָמונע "איקאָר" (11 קילאָמעטער פון דער באַן־סטאַנציע וואַלאַטשאַיעווקע) און אויף 200 ארבע־טער אין ניקאָלאַיעווקע, לעבן דער אייזנ־באַן, אז באַדינען די האַלץ באַאַרבעטונג פאַבריק וואָס ווערט דאָרט געבויט מיט די מאַשינען צוגעשיקט פון "איקאָר".

וואוינונגען און מכשירים פאַר די איינוואוינער

אין משך פון די קומענדיקע זעקס מאָ־נאַטן וועלן אויסגעבויט ווערן וואוינונגען פאַר די איבערוואַנ־ערער : אין דער קאָ־לאָניע וואַלדהיים — פאַר 250 פאַמיליי־עס; אין אַמורזעט — פאַר 100 פאַמיליי־עס; אין ביראָ פעלד — פאַר 75 פאַמיי־ליעס; אין ניקאָלאַיעווקע — פאַר 200 פאַמיליעס — צוזאַמען אויף דער סומע פון 785 טויזנט רובל.

אויסער דעם, איז אויף ווירטשאַפטלאַ־כע געביידעס אין די קאָלאָניעס, ווי אויך אויף לעבעדיקן און טויטן אינוועניטאַר פאַר די קאָלאָניסטן (ניט אריינרעכנ־יק טראַקטאָרס), זרעיה און א. וו. באַשטימט געוואָרן די סומע פון 550 טויזנט רובל. אָט די אַלע סומען ווערן אויסגעגעבן צו די קאָלאָניסטן אין דער פאָרם פון לאַנג־טערמיניקע קרעדיטן.

וויסנשאַפטלאַך-טעכנישע און געזעלשאַפטלאַך - קולטורעלע אינסטיטוציעס

איין מיליאָן מיט 418 טויזנט רובל איז אסיגנירט געוואָרן פון דער סאָוועטן מלוכה פאַר דורכפירן פאָלגנדע ארבעט : פאַרשיי־ענע אויספאָרשונגען, הידראַטעכ־ניש און מעליאָראַטיוו ארבעטן (ווי אויסטריקיענען זומפּן, גראָבן ברונימער און אנדערע), אויפבויען א צענטראַלן מאַשין, וואַרשטאַט אין טיכאָנקוויא, אויסקאָרטשע וועגן 1,300 העקטאַר לאַנד און אויסאָפּקערן 3,600 העקטאַר, באַדינען מיט אַגראָנאָמי־שער הילף, בויען וועגן, שפּיטאָלן, אַט־בולאַטאָריעס, שולעס און קולטורעלע אַנ־מאַנענטע איקאָר־קאָמיטעטן.

דער נאַציאָנאַלער אָפּיס פון "איקאָר" האָט אויפמערקזאַם געמאַכט די אַרטיקע אָפּטיילונגען, אז זיי זאָלן זיך צוזאַמיילן מיט דער ארבעט פאַר'ן קאָמפּיין, ווייל דער ארבעט סעזאָן אין ביראָ־בידזשאַן האָט זיך שוין אָנגעהויבן און די טראַק־טאָרס און מאַשינען פון'ם איקאָר־קאָמיטעט ווערן פלעגן אָנגעגעבן אין דער ארבעט.

וויניפּעגער איקאָר טעטיקייט

די ארבעטן פון וויניפּעגער איקאָר קאָ־מיטעט איז געווענדעט צו דערגרייכן דעם גרעסטן דערפאָלג אין אויספירן די קוואָ־טאַ פון זעקס טויזנט דאָלאַר פאַרן אי־קאָר קאָמפּיין. ביז איצט אין אויף דעם חשבון אָפּגעשיקט געוואָרן אין נאַציאָנאַ־לען אָפּיס 1,950 דאָלאַר. נאָך א געווי־סע סומע וועט אָפּגעשיקט ווערן אין די נאָענטסטע טעג. דער איקאָר קאָמיטעט פירט איצט אָן א רייע אונטערנעמונגען, וועלכע וועלן נאָך אריינטראָגן באַדייטנ־דע סומען.

ס'איז כדאי צו באַמערקן, אז אויסער דער אָרגאַניזאַציע "בני אברהם" זיינען קיין אַנדערע אָרגאַניזאַציעס דערביי נאָך ניט אָנגערירט געוואָרן. ס'איז אָבער דאָ א צאָל אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבן פאַר־שפּראָכן אין זיינען גרייט בייצושטייערן פאַר דעם קאָמפּיין. אָט די אַלע אויפלכע אָרגאַניזאַציעס ווערן גרופּן פון'ם "איי־קאָר" אויף א קאָנפערענץ אויפ'ן פערטן מאַי, וואו ס'וועלן באַשטימט ווערן פּלע־נער ווי אזוי די אָרגאַניזאַציעס זאָלן אָנ־גיין מיט דער ארבעט, כדי מיטהעלפן דעם איקאָר קאָמפּיין.

ס'איז צו האָפן, אז מיט דער הילף פון אַלע פריינטלאַכע אָרגאַניזאַציעס וועט וויניפּעג זיין נאָענט פון אויספילן די קוואָטאַ פאַרן איקאָר קאָמפּיין און וועט אזוי אויפן אָנ־ווענדן אַ ווערטן פון זייערע נעפלאַנטע קריגס־שיפן.

ווייטער "געזערד" צוזאַמענ־פאַר 25טן יוני

דער צווייטער אַלפאַרבאַנדישער צו־זאַמענפאַר פון "געזערד" וועט זיך עפע־נען אין מאָסקווע דעם 25טן יוני, 1930. א האַסטיקע צוגרייטונג צו דעם צוזאַמענ־פאַר גייט אָן, ווי אין דער צענטראַלער פאַרוואַלטונג ווי אויך אויף די ערטער. דער צוזאַמענפאַר פאַרשפּרעכט צו זיין פון גרויסער באַדייטונג און באַזונדער וויכטי־קייט.

דער גאַנג פון'ם 200 טויזנט דאָ־לאַר קאָמפּיין פונם איקאָר

דעם קאָמפּיין וואָס דער "איקאָר פירט אָן איבערן גאַנצן לאַנד פאַר שאַפן 200 טויזנט דאָלאַר פאַר ביראָ־בידזשאַן איז איצט אין פולן שוואונג. באַדייטנדע סר־מען זיינען שוין אריינגעקומען און קר־מען אריין פון פאַרשידענע שטעט. אויי־ניקע שטעט האָלטן שוין אזוי ווייט, ווי ביים פאַרענדיקן די פולע 100 פּראָצענט פון זייער קוואָטאַ. פאַר אזעלכע שטעט וועט די קוואָטאַ געהעכערט ווערן. אנדע־רע שטעט, וועלכע האָבן נאָך ביז איצט ניט אָנגעפירט קיין איקאָר־טעטיקייט, ווערן איצט אריינגעצויגן אין דער ארבעט פאַר־קאָמפּיין און שאַפן ביי זיך פּער־מאַנענטע איקאָר־קאָמיטעטן.

דער נאַציאָנאַלער אָפּיס פון "איקאָר" האָט אויפמערקזאַם געמאַכט די אַרטיקע אָפּטיילונגען, אז זיי זאָלן זיך צוזאַמיילן מיט דער ארבעט פאַר'ן קאָמפּיין, ווייל דער ארבעט סעזאָן אין ביראָ־בידזשאַן האָט זיך שוין אָנגעהויבן און די טראַק־טאָרס און מאַשינען פון'ם איקאָר־קאָמיטעט, וועלכע האָבן אַ גרויסן חשבון פון דער רעגירונג, ווערן אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג אָנ־געפירט די ארבעט פאַר אויפשטעלן א גרויסע מלוכה־פאַרם, וועלכע וועט זיך געפינען אין ראיאָן פון יעקאַטערינע ני־קאָלסק. עס ווערן אויך געפלאַנט צו אויס־בויען אין ביראָ־בידזשאַן א קאָמונאַלע הויז פאַר 250 פאַמיליעס, וועלכע וועלן קאָנען פירן א קאָלעקטיוון שטייגער פון לעבן. א פּראָיעקט פאַר אזא מין הויז איז צוגעשטעלט געוואָרן צו דעם "גע־זערד" פון דעם אינזשינער בירטעלנבערג, איינער פון די אָנגעזעענע סאָוועטישע אינזשענערן. די פאַרשטייערשאַפט פון "געזערד" אין ביראָ־בידזשאַן איז אינ־סטרואירט געוואָרן צו אונטערזוכן די מעגלאַכקייטן פאַר דער בויאונג פון אזא מין הויז שוין אין משך פון היינטיקן יאָר.

א קאָמיסיע פון ערד- קאָמיסאַר־יאַט קיין ביראָ-בידזשאַן

א ספּעציעלע קאָמיסיע פון ערד־קאָמי־סאַריאַט ווערט געשיקט קיין ביראָ־בי־דזשאַן כדי איינצושטעלן די ארבעט און אָנפירן מיט דער אידישער איבערוואַנדע־רונג. דאָס איז אין אָנקלאַנג מיט'ן באַ־שלוס צו שאַפן א צענטראַלע פאַרוואַלטונג פון דעם אויפבוי פון ביראָ־בידזשאַן. דער פאַרשטייער פון דעם "געזערד" אין דער קאָמיסיע וועט זיין סודאַרסקי.

צווייטער "געזערד" צוזאַמענ־פאַר 25טן יוני

דער צווייטער אַלפאַרבאַנדישער צו־זאַמענפאַר פון "געזערד" וועט זיך עפע־נען אין מאָסקווע דעם 25טן יוני, 1930. א האַסטיקע צוגרייטונג צו דעם צוזאַמענ־פאַר גייט אָן, ווי אין דער צענטראַלער פאַרוואַלטונג ווי אויך אויף די ערטער. דער צוזאַמענפאַר פאַרשפּרעכט צו זיין פון גרויסער באַדייטונג און באַזונדער וויכטי־קייט.

דער גאַנג פון'ם 200 טויזנט דאָ־לאַר קאָמפּיין פונם איקאָר

דעם קאָמפּיין וואָס דער "איקאָר פירט אָן איבערן גאַנצן לאַנד פאַר שאַפן 200 טויזנט דאָלאַר פאַר ביראָ־בידזשאַן איז איצט אין פולן שוואונג. באַדייטנדע סר־מען זיינען שוין אריינגעקומען און קר־מען אריין פון פאַרשידענע שטעט. אויי־ניקע שטעט האָלטן שוין אזוי ווייט, ווי ביים פאַרענדיקן די פולע 100 פּראָצענט פון זייער קוואָטאַ. פאַר אזעלכע שטעט וועט די קוואָטאַ געהעכערט ווערן. אנדע־רע שטעט, וועלכע האָבן נאָך ביז איצט ניט אָנגעפירט קיין איקאָר־טעטיקייט, ווערן איצט אריינגעצויגן אין דער ארבעט פאַר־קאָמפּיין און שאַפן ביי זיך פּערמאַנענטע איקאָר־קאָמיטעטן.

דער נאַציאָנאַלער אָפּיס פון "איקאָר" האָט אויפמערקזאַם געמאַכט די אַרטיקע אָפּטיילונגען, אז זיי זאָלן זיך צוזאַמיילן מיט דער ארבעט פאַר'ן קאָמפּיין, ווייל דער ארבעט סעזאָן אין ביראָ־בידזשאַן האָט זיך שוין אָנגעהויבן און די טראַק־טאָרס און מאַשינען פון'ם איקאָר־קאָמיטעט, וועלכע האָבן אַ גרויסן חשבון פון דער רעגירונג, ווערן אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג אָנ־געפירט די ארבעט פאַר אויפשטעלן א גרויסע מלוכה־פאַרם, וועלכע וועט זיך געפינען אין ראיאָן פון יעקאַטערינע ני־קאָלסק. עס ווערן אויך געפלאַנט צו אויס־בויען אין ביראָ־בידזשאַן א קאָמונאַלע הויז פאַר 250 פאַמיליעס, וועלכע וועלן קאָנען פירן א קאָלעקטיוון שטייגער פון לעבן. א פּראָיעקט פאַר אזא מין הויז איז צוגעשטעלט געוואָרן צו דעם "גע־זערד" פון דעם אינזשינער בירטעלנבערג, איינער פון די אָנגעזעענע סאָוועטישע אינזשענערן. די פאַרשטייערשאַפט פון "געזערד" אין ביראָ־בידזשאַן איז אינ־סטרואירט געוואָרן צו אונטערזוכן די מעגלאַכקייטן פאַר דער בויאונג פון אזא מין הויז שוין אין משך פון היינטיקן יאָר.

זייט איר געווען אין 1910

(אָדער פריער)

אין וויניפּעג אָדער אין מערב קאַנאַדע?

זייט איר געווען פאַרבינדן מיט א אידישער געזעלשאַפט־לאַכער אונטערנעמונג, סאָסייטי, קלוב, און א. וו., וואָס איז דאָן געגרינדעט געוואָרן, — און עקזיסטירט ניט מער?

האָט איר א בילד פון מיטגלידער (גרופּע) פון וועלכער ניט איז אָרגאַניזאַציע, געגומען פאַר ניינצן־צען ?

אויב יאָ, בעטן מיר איך אונז איבערגעבן די איינצעלהייטן — ווי מאַטעריאַל פאַר דער געשיכטע פון

50 יאָר

אידישער ישוב אין מערב קאַנאַדע

וואָס וועט געדרוקט ווערן אין דער 20 יאָריקער

יוביליי אויסגאַבע

— פון —

אידישע וואָרט

פערטע יערלאַכע פייערונג פון מ. כ. קליניק

מיטוואָך, דעם 23טן אפּריל, איז געוואָ־רען פיר יאָר זינט אין וויניפּעג איז גע־גרינדעט געוואָרן די מאָונט כרמל קליניק. דעם פּראָגרעס וואָס די דאָזיקע אינסטיטו־ציע האָט געמאַכט זינט איר גרינדונג אין א הויז אויף פריטשאַרד עוועניו צו א מאָ־נומענטאַלער געביידע וואָס קאָסט איבער צוואַנציק טויזנט דאָלאַר, אויסגעשטאָטעט מיט די סאַמע מאָדערנע אפּאַראַטן אין געבריוך, וואַרפט א ליכט ניט אין א קליי־נער מאָס, אויף דער אויפריכטיקייט און איבערגעגעבנהייט פון די דירעקטאָרן, און אויף דער לאָיאַליטעט פאַר א ווערטפולן צוועק פון דער באַפעלקערונג, וועלכע טוט ביישטייערן ברייטהאַרציק.

אריינקומענדיק אין דער געביידע פון דער מאָונט כרמל קליניק, ווערט מען באַאייג־פלוסט פון דער שטילער, רואיקער אַט־מאָספערע אין דעם פּלאַץ. א טייל מענשן וואַרטן זיצנדיק אויף די ביינקלאַך. א גוירס דערשיינט פון איין טיר און פאַר־שווינדט אין דער צווייטער. א כעמיסטן ארבעט שטיל אין דער דיספּענסערי, און א דאָקטאָר איילט זיך אויף די שטיגן, — קאָן אימעצער זיין גענויגט צו וואַנדערן זיך פאַרוואָס א באָאַרד פון דירעקטאָרן פון זיבעציק מיטגלידער פירן אזא שטילן, רואיקן פּלאַץ און פאַרוואָס אזויפיל "קאָנ־וועסן" פאַר געלט ?

אָבער מען דאַרף ניט גיין ווייט זוכן די פאַקטן אום דאָס צו פאַרשטיין. חוץ דער אַלגעמיינער רוטינער ארבעט וואָס איז פאַרבונדן מיט'ן כבוד צו זיין א מיטגליד פון דער "באָאַרד" וואָלט עס פאַרנומען גאַנצע ביכער אויסצוזעצנען די דעטאַלן פון זייערע אָנגעשטרייטנגען ארבעטן, וואָס אַן דעם וואָלט די מאָונט כרמל קליניק געווען בלויז א שיינער חלום פון דער ווירקלאַכקייט מיט וועלכער יעדער איד קאָן איצט באַמת שטאָלצירן.

כדי נאָכצוקומען די צאָלונגען אויף דעם מאָרטגעדזש, די צאָלונגען אויף אַלע איינ־ריכטונגען און די **אַלגעמיינע נויטיקע** אויסגאַבן פון דער קליניק פאָדערט זיך די פאַרזיכטיקע אויפמערקזאַמקייט פון די די־רעקטאָרן אויף וועמען עס ליגט די פאַר־אַנטוואָרטלאַכקייט צו שאַפן דאָס געלט. דער איצטיקער מיטגלידערשאַפט קאָמפּיין ביז היינטיקן טאָג, האָט אריינגעבראַכט אין מזומן און אין פאַרשפּרעכונגען, אַרום $9000 און אין אזא קורצער צייט מיט נישטיקע אויסגאַבן מוז מען שווער ארבע־טען פאַר אזא דערגרייכונג.

די ליידיס אקזיליערי, די יאָנג ליידיס אקזיליערי, און די "גוירלס" אקזיליערי פון דער מ. כ. קליניק, שפּילן א גרוי־סע ראָל אין דער ארבעט פון דער אינסטי־טוציע. די דאָזיקע ארמייען טוען אויף זייער א סך פאַר דער קליניק.

די ליידיס אקזיליערי מאַכט איצט פּלע־נער פאַר א גרענד באַזאַר אין הויף פון דער קליניק וואָס וועט פאַרקומען אין מאַי מאָנאַט. זיי האָבן זיך פאַרפליכטעט צו באַצאָלן דעם באַלאַנס וואָס די קליניק איז שולדיק אויף דער עקסרעי מאַשין.

די ליידיס אקזיליערי, פון מאָונט כרמל קליניק האָפן, אז זי וועט פאַטראָניזירט ווערן אין איר איצטיקער אונטערנעמונג לטובת דער וויכטיקער אינסטיטוציע